

RAAP België – Rapport 686

Archeologienota Casselstraat te Poperinge

Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2021D155

RAAP

Colofon

Titel: Archeologienota Casselstraat te Poperinge (Archeologisch Vooronderzoek)

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021D155

Versie: 25-04-2021

Auteur(s): K. Van Quaethem

Projectleider: N. Vanholme

Projectmedewerkers: nvt

Projectbegeleider: nvt

Aardkundige: nvt

Raaproject: Poca01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV

Begoniastraat 13

9810 Eke

Telefoon 09/311 56 20

E-mail: raap@raap.be

Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Gemotiveerd advies - vervolgonderzoek.....	4
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	4
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	4
2 Programma van maatregelen	5
2.1 Administratieve gegevens en afbakening van het onderzoeksterrein	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
2.2.1 Proefsleuvenonderzoek	6
2.3 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen	8
2.3.1 Proefsleuvenonderzoek	8
2.4 Onderzoeksstrategie en -technieken	9
2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	11

1 Gemotiveerd advies - vervolgonderzoek

1.1 Samenvatting van het vooronderzoek

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Casselstraat te Poperinge. Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

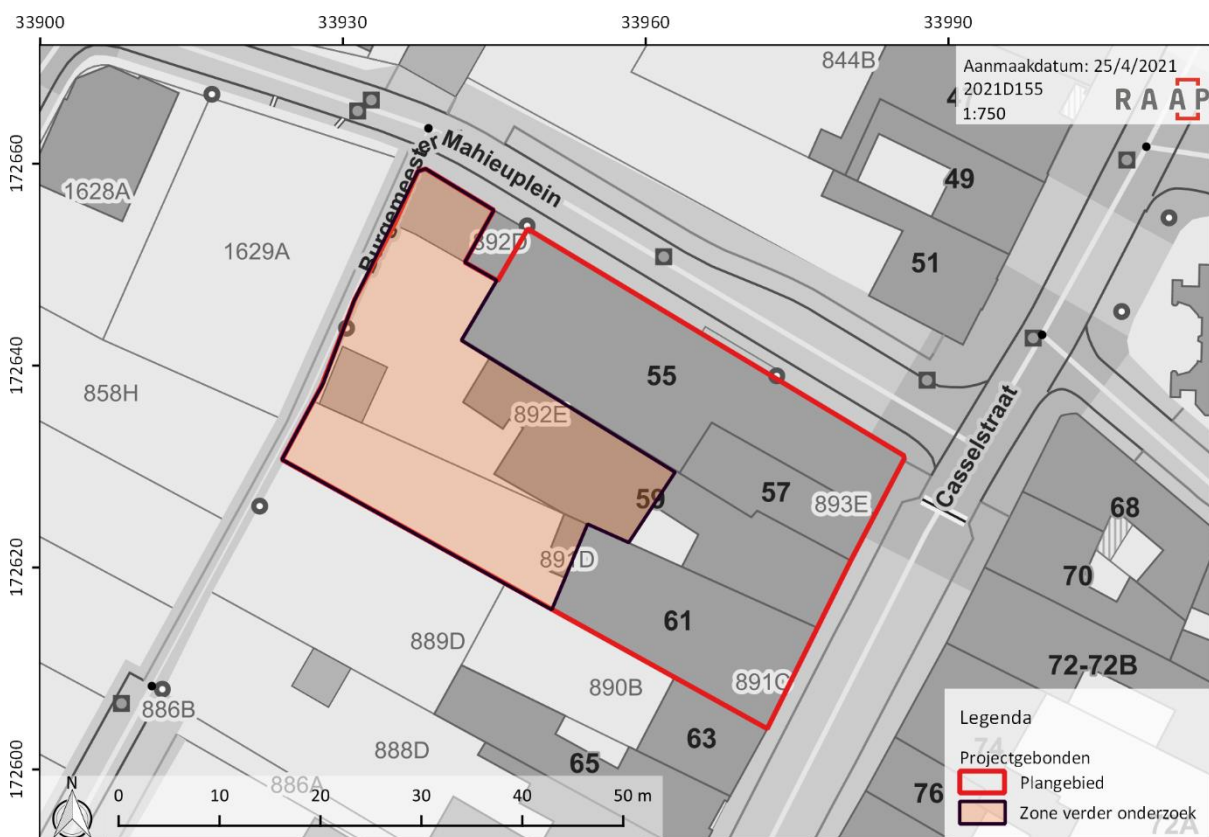
Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens kon deels een uitspraak gedaan worden over de aanwezigheid/afwezigheid van archeologisch erfgoed. Uit het onderzoek blijkt dat een zeer grote kans is dat een archeologische site aanwezig is binnen het plangebied gezien de ligging binnen de historische stadskern van Poperinge, een vastgestelde archeologische zone en gezien de resultaten van onderzoek aangrenzend en nabij het plangebied. Echter kan de impact van de geplande werken, impact van de huidige bebouwing en aard van de archeologische sporen niet geheel ingeschat worden. Om de aanwezigheid, bewaringsgraad en aard van de sporen enerzijds en de impact van huidige bebouwing en geplande werken beter te kunnen inschatten is verder vooronderzoek noodzakelijk. Een proefputten/sleuvenonderzoek is hiervoor de beste methode.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens en afbakening van het onderzoeksterrein

- *Naam plangebied: Casselstraat*
- *Adres: Casselstraat 55-61*
- *Gemeente: Poperinge*
- *Provincie: West-Vlaanderen*
- *Kadastrale gegevens: Poperinge, Afdeling 1, Sectie F, nrs. 891C, 891D, 893D, 892E, 893E, 896K,*
- *Oppervlakte plangebied: 1703 m²*
- *Oppervlakte verder te onderzoeken zone: 732 m²*
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*
 noordoost: X: 33985 Y: 172659
 zuidwest: X: 33923 Y: 172604

Binnen het plangebied wordt de zone waarin effectieve bodemingrepen plaatsvinden, en waar archeologisch erfgoed bedreigd wordt, verder opgevolgd te worden. Onderstaande figuur geeft deze afbakening weer:

Figuur 1. Afbakening van het te onderzoeken terrein geprojecteerd op de luchtfoto.

Figuur 2. Afbakening van het te onderzoeken terrein geprojecteerd op het kadasterplan.

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 Proefsleuvenonderzoek

De prospectie naar eventuele aanwezige sites voor perioden vanaf het neolithicum dient te gebeuren door middel van proefsleuven/proefputten. Er wordt een proefsleuvenonderzoek vooropgesteld

- gezien een eerder weinig complex stratigrafische opbouw verwacht wordt in de tuinzone
- om maximale informatie te kunnen inwinnen over de horizontale afbakening van een eventuele site,
- om de verstoringsimpact van de huidige toestand in de verschillende zones na te gaan (verschillende bebouwde zones, verharde zone, tuinzone).

Met deze methode kan maximale informatie over verspreiding, bewaring, datering en aard en bedreiging door de geplande werken van archeologische sporen ingewonnen worden.

Gezien de onderzoekszone nog deels bebouwd is dient het onderzoek **in uitgesteld traject** plaats te vinden. Voor het uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek dient de aanwezige bebouwing binnen het onderzoeksgebied **gesloopt te worden tot op het maaiveld. Funderingen en kelderstructuren mogen daarbij niet uitgegraven te worden teneinde het bodemarchief zoveel mogelijk te vrijwaren van bijkomende verstorings**. Vloeren en onderliggende verharding mogen worden verwijderd, maar eventuele onderliggende stabilisatie of grindlagen wordt pas tijdens het onderzoek afgegraven. Indien voorzien wordt dat bomen gekapt moeten worden, worden deze gerooid waarbij de stronk dient te blijven zitten.

	Landschappelijk bodemonderzoek	Geofysisch onderzoek	Veldkartering
Gericht op	Bodemopbouw	Sporensites	Indicaties aanwezigheid sites met vondstmateriaal aan of dicht onder het oppervlak
Benodigde voorkennis	Relevantie bodemonderzoek	Potentieel op aanwezigheid sporensites, bodemopbouw (bodemtype, voor tech. specificaties methode)	Relevantie veldkartering
Omvang bodemingreep	Verwaarloosbaar	Geen	Geen
Schade potentieel archeologische resten	Uiterst klein	Geen	Geen
Terreinbetreding	Te voet, relatief kort/ Mechanische boormachine	Te voet (intensief) of met kleine voertuigen, relatief kort	Te voet, relatief kort
Gebruikt materiaal	Handboor/mechanische boor	Afhankelijk van methode	Geen
Verwacht resultaat	Beeld van bodemopbouw en van voorkomen van (oude, begraven) landschappelijke eenheden	Inzicht in aanwezigheid van archeologische sporen en ruimtelijke verspreiding hiervan	Lokaliseren van plaatsen waar archeologische sites aanwezig kunnen zijn aan of dicht onder het oppervlak

Tabel 1. Overzicht van de mogelijke onderzoeken zonder ingreep in de bodem.

	Archeologisch booronderzoek	Proefputten i.f.v. steentijdonderzoek	Proefsleuvenonderzoek	Opgraving
Gericht op	Vondstconcentraties	Vondstconcentraties	Sporensites	Sporensites
Benodigde voorkennis	Bodemopbouw (diepte en aanwezigheid van potentieel archeologisch niveau)	Bodemopbouw (diepte en aanwezigheid van potentieel archeologisch niveau)	Bodemopbouw, verwachting steentijdsites ¹	Alle voorgaande + locatie en type van op te graven site
Omvang bodemingreep	(Zeer) beperkt	Relatief groot	c. 12% van het te onderzoeken oppervlak, diepte afhankelijk van bodemopbouw	Afhankelijk van de bodemopbouw en de omvang van de te onderzoeken site
Schade potentieel archeologische resten	Klein	Middelmatig	Middelmatig	Zeer groot
Terreinbetreding	Te voet (intensief), middel lang	Met zwaar materieel, middellang	Met zwaar materieel, middellang	Met zwaar materieel, relatief lang
Gebruikt materiaal	Handboor	Graafmachine	Graafmachine	Graafmachine
Verwacht resultaat	Inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Vergroot inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Maximaal inzicht in de opbouw en ontwikkeling van de site en de mensen die er leefden

Tabel 2. Overzicht van archeologische onderzoeksmethodes met ingreep in de bodem.

2.3 Onderzoekdoelen en vraagstellingen

2.3.1 Proefsleuvenonderzoek

Het doel van proefsleuven is na te gaan of er binnen het projectgebied archeologische grondsporen en vondsten aanwezig zijn en uitspraken te doen over de waarde ervan.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- *Zijn er archeologische sporen en/of relictten aanwezig?*
- *Zijn er een of meerdere archeologische niveaus aanwezig, op welke diepte bevinden deze zich?*
- *Wat is de bewaringsgraad van de sporen en hoe diep zijn deze bewaard? Kunnen verstoorde zones afgebakend worden?*
- *Wat is de aard van de sporen en uit welke periode dateren ze?*
- *Hoe vallen de resultaten samen met de resultaten van het onderzoek ten noordwesten (opgraving Koestraat) en zuidwesten (opgraving Casselstraat 67), en met de archeologische en historische kennis van Poperinge in het algemeen?*

¹ De verwachting ten aanzien van het voorkomen van steentijdsites is belangrijk om te voorkomen dat vondstconcentraties bij de graafwerkzaamheden verloren gaan.

- *Welke zones kunnen als archeologisch waardevol beschouwd worden en dienen onderworpen te worden aan een archeologische vervolgoopgraving?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op eventuele archeologische sporen? Zijn er mogelijkheden voor in situ bewaring?*

2.4 Onderzoeksstrategie en -technieken

Het onderzoek wordt in uitgesteld traject uitgevoerd, na de bovengrondse sloop van de aanwezige bebouwing. Het geselecteerde onderzoeksgebied is ca. 730m² groot. In totaal worden 4 korte sleuven voorzien die zodanig ingeplant zijn dat maximale informatie over het onderzoeksgebied kan ingewonnen worden.

Een eerste sleuf wordt ter hoogte van de garage en tuin van Casselstraat 55 voorzien, een tweede sleuf ter hoogte van de geplande infiltratieputten in de tuinzone van Casselstraat 61 en een derde en vierde sleuf ter hoogte van de verschillende bijbouwen van Casselstraat 59 waar een nieuwe bouwstructuur opgebouwd zal worden. In het voorstel wordt 71m² onderzocht door middel van sleuven, goed voor een dekkingsgraad van 10%. De sleuven zijn minstens 1 kraanbak breed en dienen uitgegraven te worden met een tandenloze kraanbak. De sleuven kunnen plaatselijk worden uitgebreid of kunnen extra kijkvensters of dwarssleuven aangelegd worden in functie van specifieke vraagstellingen en/of om een goede inschatting te maken van de aanwezige sporen en verstoringen. Eveneens worden ze breder aangelegd wanneer het archeologisch niveau te diep ligt om op een veilige manier de nodige registratie te doen. Het voorgestelde inplantingsplan van de sleuven gaat uit van een ideaalsituatie, de inplanting kan door de veldwerkleider aangepast worden aan het terrein mits motivatie. Voorafgaand de graafwerken dienen de betreffende plannen opgevraagd te worden en een klip-melding uitgevoerd te worden.

De sleuven worden aangelegd op het eerste relevante archeologische niveau. Teneinde de bodemopbouw en eventuele meerdere archeologische niveaus te kunnen registreren wordt in elke sleuf lokaal een zone verder verdiept om een wandprofiel te kunnen registreren. Vooraleer het wandprofiel gezet wordt, dienen de aanwezige sporen in vlak geregistreerd te worden. In het geval van meerdere archeologische niveaus wordt elk niveau eerst geregistreerd alvorens verder verdiept wordt. In dat geval wordt dus tewerk gegaan alsof het een proefput betreft in de sleuf. Kwetsbare sporen dienen afgedekt te worden met waterdoorlaatbare doek indien dit nodig geacht wordt.

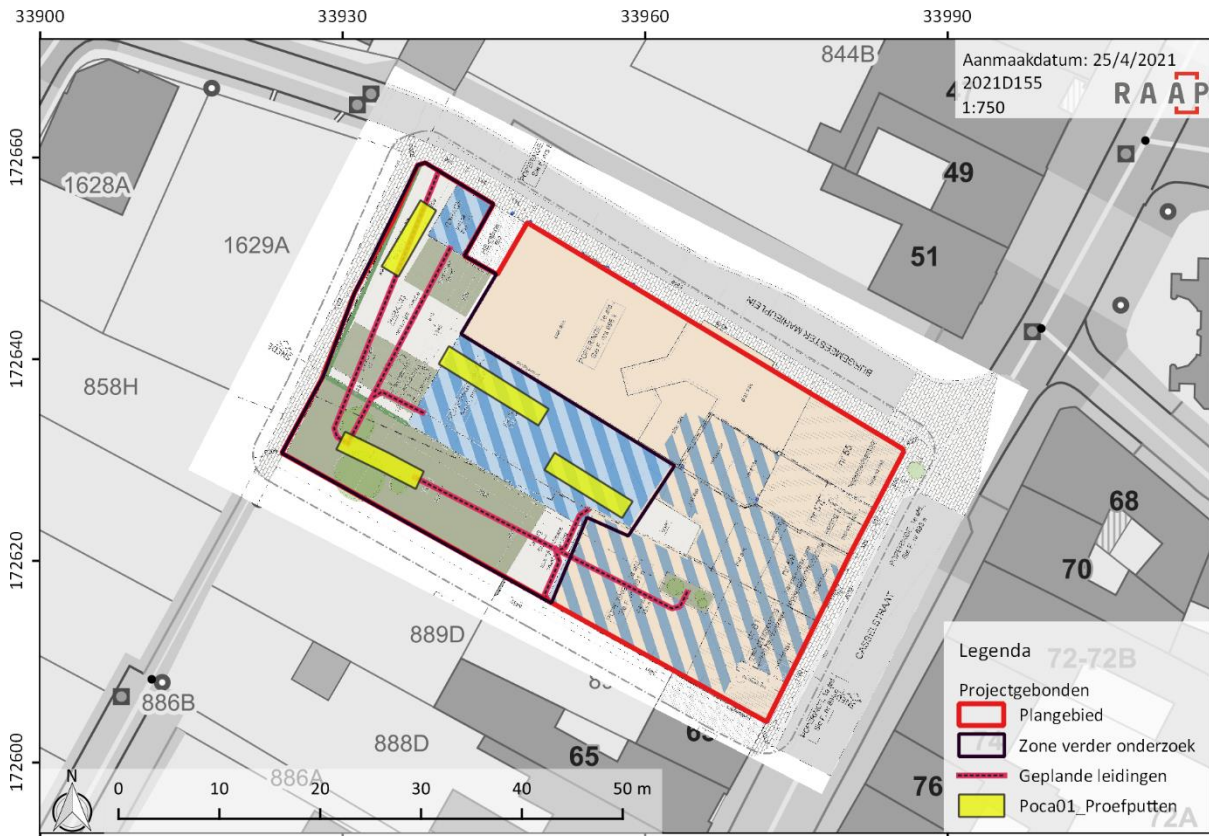
De registratie van het onderzoek gebeurt volgens de Code Van Goede Praktijk. De veldwerkleider moet tevens voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de Code Goede Praktijk. Het onderzoek is succesvol wanneer een gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aan- of afwezigheid, de aard en omvang van een archeologische site.

Figuur 3: Aanduiding voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt)

Figuur 4: Aanduiding voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt)

Figuur 5: Aanduiding voorstel proefsleuven weergegeven op de geplande werken (bron: Geopunt)

2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.